

(0138)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONAPREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'50

DE DIJOUS A DIJOUS

TOTA la política de la setmana ha versat sobre un sol tema: ¿Convé ó no convé obrir novament les Corts?

D. Marcelo vā anar á visitar á tots els polítichs monàrquichs de alguna categoria al objecte de que l'illustressin sobre aquest punt concret. Ab aquestas visites vā inaugurar un nou sistema parlamentari casull. Els problemes de la política s'poden discutir; pero no en les Corts, basta ferho á domicili.

No se si com á resultat de aquestes entrevistes, en el concell de ministres del dimecres vā plantear D. Marcelo la qüestió, abogant ell y la majoria dels seus companys per la reapertura. A la quènta's considerava segur del apoyo dels directors dels grups de la majoria y de la benevolència de les oposicions dinàsticas.

Pero un dels ministres, el més novell,—com que fá pochs días que sigué nombrat—digué que no: recordá que á n'ell l'havíen contractat baix la condició de que les Corts no tornarien á reunir-se: que ab aquesta garantía havia acceptat la cartera de Marina, y que si havia de anar á las Corts preferia renunciarla.

Així se vā expressar el Sr. Cobian, y no vā haver-hi medi de disuadirlo. No vol que l'toreji ningú y lo qu' es ell no s'embarga.

Ja tenim, donchs, una crisis.

L'Azcarraga la va resoldre dijous dimitint. Poch han durat els serveys de la *Intervina*: Com á criada definitiva ha sigut contractat en Villaverde. Torném, donchs, á una situació ja fracassada. Hi ha qui's torna á menjar lo que ja estava masticat, deglitit, pahit y evaquat. ¡Bon profit li fass!

**

La situació poch ayrosa de un govern com el de D. Marcelo, condemnat per la insignificacia dels seus elements, á la més ridícula de les impotencies, vingué á agravarse ab la qüestió de n'Romero Robledo, qu' es un verdader escàndol.

Per medi de una R. O. se li acaba de concedir una subvenció de 287,120'34 pessetas pera que converteixi en regadu una gran part de les seves fincas *El Romeral* y *El Río* de la província de Málaga.

El ministeri's defensa dels attachs de la prempsa, alegant qu' ell no ha fet altra cosa que cursar y posar la firma á un expedient que ja venia entaulat y resolt per l' anterior govern.

El favorescut diu que les seves coses son sempre públicas, no fent com molts altres que s'fan adjudicar favors y ganars molt més quantiosas que aquesta, secretament y sense donarne compte.

Y un ministre, el d'Agricultura, sosté que estos beneficis no aprovechan á un particular sino al Estat, pues en virtud de las obras, los terrenos que eran improductivos, se convierten en fuente de riqueza contributiva, y que aumentando la contribución en su consecuencia aumentarán los ingresos del Tesor.

Vels'hi aquí una teoria que treuria d'apuros á tots els propietaris, que per falta de medis no poden millorar les seves fincas. Si l'Estat els hi allargava la mà, pensant ab l'aument de contribució que produuiria la millora realisada, tots se faríen rics.

Pero aquesta teoria no s'aplica á ningú més que á n'en Romero Robledo. Ab lo qual se logra al mateix temps curarlo del seu enfado y ferlo propici al govern, qu' estava temerós dels seus arrebatos.

Obrinse les Corts, si s'han d'obrir; pero ja cal que ls ministres fassin bona provisió d'árnia. Será precis explicar la última crisi, que no té explicació

possible, y ademés se promourá un debat sobre la escandalosa ganga concedida al President de la Cámara, sobre aquesta concessió de pessetas, que tant contrasta ab la miseria y ab la penuria del pais, acaparat per tota mena de tributs, d'hort n'han de fugir á bandadas els brassos útils, per no trobar ocupació lucrativa, havent-hi tanta riquesa per explotar.

Els liberals se las prometen molt felissas. En Montero Ríos y en Moret han menjat plegats. Y fins se diu que'l primer, considerant las grans dificultats que hauria de trobar en el dessarrrollo del seu programa democràtic, ha ofert al segon la jefatura del nou govern que s'constituixi, posantse en tot y per tot á les seves ordres.

Pero oy's altres, els que havíen investit á n'en Montero ab la direcció del partit, qué farán? ¿Qué fará en Canalejas? ¿Se resignarán á una abdicació no ja de principis sols, sino de la sopa, dels principis y dels postres?

Ab tot lo que passa, tant els que governan sense atinar á resoldre res, com els que aspiran á sustituirlos, fingintse amics, quan de tot cor s'ofian, no fan altra cosa que anticipar el Carnestoltes.

Els riuen molt, y l'país plora.

PEP BULLANGA

La Revolució á Russia

L'poble rus per fi s'ha decidit á rompre 'ls grillons que l'subjectaven llantsantne els trossos al rostre dels seus tirans.

Constituïan els russos el poble més sumis, més pacient de la terra. Supeditats al poder omnipotent de un autòcrata, veyan en el Czar una representació viva de Deu sobre la terra, y com á tal el veneravan, acceptant com un decret de la Provïdencia, que un home sol, de carn y ossos com els demés, concentrés en les seves fèrreas mans tots els poders temporals y espirituals. Emperador y papa á la vegada dominava sense contrast sobre 'ls cossos y sobre 'ls esperits de sos milions de súbdits. La esclavitud del poble estava basada principalment en sa excessiva religiositat. La esperança de una vida mellor feya tolerables á la immensa massa dels crédules y dels embrutits las injusticias y las amargures de la vida present.

Pera contenir el disgust dels pochs descontents que manifestaven anhels d'emancipació sola emplease l'rigor més inhumà. En alguns moments la vida se feu impossible á Russia pera tota persona de intel·ligència cultivada y de consciència desperta. D'aquí las conspiracions continues y 'ls atentats nihilistes contra 'ls principals funcionaris del Estat y contra 'l mateix emperador. Las ansias de progrés y de reforma no tenian altra manera de manifestar-se en aquell país tanca sistemàticament á la pacífica expressió de les idees.

Tot se sacrificava á l'antiquada concepció de un colossal imperi militar regit per un poder fort y absolut. Un poble esclau y pròdig en sacrificis, disposat á no regatejar ni la seva sanch ni la seva hiesenda, á la disposició incondicional de un govern autòcratich, tal era la concepció moscovita, en la qual hi palpitava l'idea del domini universal.

Y ara s'ha vist que aquesta concepció estava fonamentada sobre 'l fanch y la podridura.

La guerra del Extrém Orient ha posat en evidència la debilitat y la corrupció del imperi. Un poble nou, numèricament inferior al rus, pero conformat millor qu' ell á les lleys del progrés, li ha fet rosegar la pols ignominiosament. El desastre no es fill tan sols de la inferioritat militar y marítima de la Russia; ho es també y principalment de la corrupció burocràtica que ha arribat á l'últim extrém de l'oprobi. Ja no era possible exigir á aquell poble suferit nous sacrificis. Se feya precis resignarse ab la derrota y la desgracia.

Tal era l'opinió del poble rus. Y no obstant, el govern del autòcrata s'empenyá més que may en continuar la guerra, la matansa y l'extermíni. Era per ell una qüestió de honor. La guerra á cegas fins al sacrifici de l'última gota de sanch y del últim cèrcim. Se coneix que al autòcrata no li costan cap lágrima les més espantoses hecatombes.

Ab tal motiu va naixer en tot Russia una corrent propicia á un canvi de régime. Se demaná al emperador que acceptés formalment l'intervenció del poble en la governació del Estat. Si 'l poble ho dona tot, homes y diners, just es de tota justícia que sàpiga y determini fins á quin punt ha de portar la seva heroica generositat.

Al poble no menos varen escoltarlo. L'autocracia va encastellar-se en els seus furs, en els seus drets, en les seves prerrogatives tradicionals. El poble no es res: l'emperador ho es tot.

Las reclamacions respectuosas dels consells municipals y provincials elevades al soli siguieren rebudes ab orgullós desdeny. El govern del autòcrata se limità a prometre certas millors anodines de caràcter social; pero que no afectaven poch ni molt á la essència del régime. No era això suficient, ni molt menys pera calmar el disgust públic.

Els ànims s'arenarán enardint. L'espiritu revolucionari se manifestava cada dia més potent y ruidós ab tota mena de públicas manifestacions. El govern las reprímia y las castigava.

Coincidia aquest estat d'ebullició ab una terrible crisi industrial que deixava á milers de brassos sense ocupació. Cada dia 's paralisan novas indústries. Els desastres de la guerra repercutien en certes regions del imperi, produint arreu la desesperació y la fam.

El combustible estava acumulat, y d'espurnas per arborarlo 'n sobravan.

En això vingué la terrible jornada del passat diumenge.

L'autòcrata disposa d'esbirros y de un poder militar incontrastable. Te cossachs, regiments, canons, tots els elements de destrucció, per ofegar en sanch qualsevol moviment insurreccional. El poble en canvi no te més que 'l cor, palpitant dintre d'un pit desarmat, sense corassa.

Ab tot y això s'ha llansat á acometre la més estupenda de les empreses: la realisació de una revolució per no medi del combat, sino per medi del martiri. El lema dels revolucionaris semblava ser: «Tenim rahó y sabem morir.»

La revolució del poble de Sant Petersburg de llansar-se al carrer sense armes, á grans masses, per arribar al Palau de hivern al objecte d'exposar al autòcrata les seves queixas y 'ls seus desitjos, tancant els ulls al perill segur de veures durant el camí fusellat bárbarament per la forsa pública, oferix la mística grandesa dels martiris colectius. Sembla una idea sobre-natural germinada en el cervell y en la consciència del gran apòstol de la Humanitat, Tolstoi. Ell no l'haurà realisada; pero evidentment els que l'han portada á terme sense vacilar, estan imbuitos de les seves doctrinas de abnegació, sacrifici y altruisme.

Extranya revolució la que comensa prestant les masses populars á una impàvida inmolació!

Y no obstant, aquells sers débils, gens impulsius, que careixen d'armes pera batres ab las forces del autòcrata, presentan el pit descubert á las llansas

dels cossachs, á las balas dels mausers, á la metralla dels canons; aquelles remades de víctimas voluntàries que prefereixen, la mort al esclavatje, acaben de donar al mon civilisat el més patètic dels exemples, acaben de guanyar la més gran de les victòries, captantse l'apoy y l'admiració de la consciència universal.

Avuy no hi ha més que un sentiment d'execració contra 'ls butxins, y de amor y pietat en favor de las víctimas. La autocracia está perduda. La Revolució russa té guanyada la partida. De la carnificina abominable de Sant Petersburg ne naixerà la llibertat del poble moscovita. Els parts revolucionaris son sempre sangrents. Part sense sanch, critura morta.

Mirém sino com aquell emperador, successor i hereu de tota una generació de autòcrates, tingut y considerat fins ara fa poc per las masses populars, més que com un amo com un pare, ha hagut de fugir, corrent á amagarse perque no l'arreplegués de plé l'encrespada onada que 'ls seus satélits han tenyit de sanch.

Ja que 'l poble desitjava arribar fins á la seva presència pacíficament, podia esperar y rebrel's si tenia algun interès en conservar y mantenir l'autogua condició de pare del seu poble. Lluny de ferho aixís, aturdit, impresionable, poruch, va preferir descartar la seva augusta persona de tot perill, confiant als seus sàtrapas l'horrible missió de rebre als seus súbdits 'ls tirs, de dispersarlos á cargas de caballeria, á canonades. ¿Quin pare pot haverhi al mon que procedeixi ab tan bárbara crualtat?

Pero les horribles matansas realisadas en la capital de la Russia no serán estérils.

Servirán per acabar de exasperar al poble, que no cedirà fins á haver conseguit plenament la seva llibertat. Servirán sobre tot per despertar de sopte á la immensa massa dels que conformats ab un estúpit pessimisme, constitúin la seva inercia, la principal forsa del régime imperial. ¿Qui no's despara davant de l'horrenda tragedia consumada á Sant Petersburg? ¿Y qui al despertarse pot deixar de sentir els poderosos estímuls de la compassió y de la venjança?

Per això la Revolució començada á la capital ha anat cundint en les principals ciutats del imperi, y arribarà fins als últims pobles, y serà una Revolució radical, no circunscrita á la Russia, sino á tot el mon civilisat, com va serlo la francesa de 1789.

Clarament ho digué el papa Gaponny, un dels organitzadors dels moviments:

—Fins avuy encare el poble podia arribar hasta l'autòcrata per entendres bonament; pero desd'ara entre un y altre hi ha un abisme de sanch.

P. K.

Els punts sobre les iii

ENIM seguit ab curiositat la campanya demoledora de l'organització del partit de Unió republicana de Barcelona que ve sostenint el Sr. Mir y Miró. L' altre dia va parlar en un Centre del Poble Nou, alsant de bona fe y en serio un lema humorístich de 'n Robert Robert, en temps de la Revolució de Setembre, quan tothom feya programes.

En Robert va dirli á un de aquells projectistes: —Vol un lema espatriant? —Escríui: «Abolició de les classes sexagenàries.»

El Sr. Mir y Miró va proclamarlo diumenje aquest dia, diuent, que l'Estat Major de 'n Lerroux es anticuat; que 'l jugar á Comités y Juntas municipals ha passat de moda; que han acaparat la direcció del

partit personas gastadas y que ja han donat el seu fruyt y que no han de anar á la Diputació provincial, *momias* ni vells carregats de prejudicis y de criteris trasnoxats. Així tal com sona.

Per lo vist el Sr. Mir y Miró te una guerra declarada als vells. Y ab això tal vegada confon las espècies. No son lo mateix les empreses polítiques que les empreses galants abont sols la joventut impenetrada consegueix èxits y victòries; en les empreses polítiques serveixen lo mateix els joves que 'ls vells, quan als vells es abona la confiança y l'estimació dels seus correligionaris guanyada ab dotzenes d'anys d'abnegació, desinterés y honrada consequència política.

Per altra part el Sr. Mir y Miró no sé fins á quin punt té dret á intervenir en l'organització del partit de Unió republicana, al qual ell no pertany de una manera fixa, sino ab intermitències més o menys acomodatícies.

En les passades eleccions municipals va alsar bandera independent, y ja'n veure 'ls resultats. Es que creu qu'en aquella ocasió no va quedar evidenciat de una manera categòrica y eloquient lo que pensa, lo que vol y lo que sent el gran bloc de la Unió republicana?

**

Y ara aném al Sr. Isart Bula.

Ab un suelto enigmàtic que portá l' dimecres á *El Diluv* tractá de comprometre 'l nom volgut del Sr. Lerroux fent veure que havia presidit una Junta del Club que 'l Sr. Bula ha format pel seu us particular, Junta que 'l Sr. Bula dona per celebrada en son domicili.

No tením notícia de qu'en la suposada Junta s'aixequés acta, y 'l Sr. Bula en tot cas hauria de publicarla per saber tots á que atenirnos.

Perque es públich y notori que 'l Club del senyor Bula va ser excluit per unànim acord de la Junta municipal de Unió republicana, de la qual pretenia 'l Sr. Bula formar part; de aquest acord ne tingué coneixement el Sr. Lerroux, prestanthi la seva conformitat, y no podérem creure encare que 'ns ho juri 'l Sr. Bula moltes de las cosas que deixa entreveure, encare que no las diga clara y categòricament, en el suelto de *El Diluv*.

Coneixem de sobra la formalitat y la franquesa del digne diputat per Barcelona, y això 'ns basta.

P. K.

N detall de la jornada de Sant Petersburg:

Molts oficials han sigut gravemente ferits en el passeig de Newsky. La multitut els hi arrebatà 'ls sabres y 'ls arrancà 'ls xarreretas.

Ab lo qual sens dubta 'ls hi volgué recordar que las armas y las insignias militars no pertanyen als tirans que las utilisan, sino al poble que les pagan.

Escriv en Jaurés, el gran publicista del socialisme francès:

La revolta de Sant Petersburg repercutirà en la conciencia de la humanitat. Desde aquest moment el Czar y 'l czarisme quedan proscrits en totes las nacions. Molt sensata será la immutable resolució adoptada pels pobles moderns de no intervenir en el règim intern dels demés pobles y de no subordinar a consideracions polítiques las conveniencies de la diplomacia; pero hi ha un grau de criminalitat à que no poden entregarse 'ls Gobrns absoluts sense fer impossible tota relació ab els pobles lliris.

Ja no hi ha rey constitucional, ni jefe d'Estat republicà que pugui mantenir relacions ni tan sisquera oficials, ab l'absolutisme assessí que intenta ofegar a sanch las més sensatas y justas reivindicacions llibertaries. La Russia ha de expulsar al czarisme si vol permanéixer en contacte ab l'humanitat civilizada.

**

La generosa apreciació del gran Jaurés acabará per tenir la més plena realitat.

Tals son els crims de la tiranía, que 'ls pobles lliris estremetament units en un mateix sentiment de horror y de preservació, acabaran per dir á sos respectius gobrns:

«El govern que no condemni aquests assassins, se fa cómplice d'ells y deu expiarlos.»

Las autoritats no van permetre que 'l poble liberal de Granollers honrés en pública manifestació la bona memòria dels màrtirs del 17 de janer de 1875, inmolats pels carlistas.

Es lo que 'ns faltava veure: el poble lliberal privat dels drets polítics més elementals, perque 'ls carlins no s'ofenguin.

Be's revela ab això sols la manera de ser de la situació actual: els màrtirs de la llibertat al cementiri y 'ls carlins al candelero.

Vels hi aquí l'exclamació de Pío X al tenir noticia de les matansas de Sant Petersburg:

«Prego á Deu que retorni la pau á Russia y que guardi la vida del Emperador.»

Pel pobre poble assassinat no ha tingut el Papa ni un trist. *Resquiescant in pace.*

La veritat es que tampoch ha fet cap falta.

Ab simpatia y fins ab enveja ha de veure Espanya l'actitud revolucionaria del poble rus.

Els desastres de la guerra lluny de aplacarlos han exasperat, llansant resoltament per las vías de la reivindicació contra un sistema que 's tenia per inconvinyent. Els gobrns que han fet el mal han de pagarlos.

Un Port Arthur ha bastat als russos.

En canvi als espanyols no 'ns va bastar la suma tràgica de un Cavite y un Santiago de Cuba.

Vels hi aquí l'escriu que 'l pope Gaponny va enviar al Czar, la vigília dels horribles successos de Sant Petersburg:

«No crech que 'ls teus ministres te diguin tota la veritat sobre 'ls successos actuals. El poble enter té confiança ab tú y ha resolt presentar-se demà, a las dos de la tarda, davant del Palau d'Hivern per' exposar 'ls seus desitjos. Si 't mostras irresolut y no 't presents davant del poble, romperàs el llis moral qu' existeix entre tú y 'l teu poble: 's devaneixerà la seva confiança, y entre tú y 'l teu poble correrà en aquest lloc sanch ignòcente.»

La resposta va ferla donar el Czar el diumenge, ametrallant al poble.

La por y la crueitat van sempre juntas com dos bones companyeras.

El Metropolità rus ha anatematisat al pope Gaponny per haver excitat al poble á reclamar la llibertat del país.

No podia fer altra cosa qui com el Metropolità viu adscrit al servei del despotisme imperial. Es prop dels peixos grossos que 'l servilisme se sobreposa á la justicia y á la conciencia.

Pero en aquests cassos succeix allò de que 'ls grans se fan xichs, y 'ls petits s'engrandeixen.

S'ha donat el cas tant á Moscou com á Sebastopol de que molts soldats de infanteria se neguessin á obeir la veu dels seus jefes, que 'ls manaven dirigir sobre 'l poble.

Presumen els defensors de l'autocracia, que la Revolució serà venuda perque no té armas.

Y no obstant deixeu que vagi cundint l'esperit revolucionari, y las armas de la tiranía se giraran en favor de la llibertat.

Totas las Revolucions s'han fet així. Els soldats son fills del poble y vé que se 'n recordan.

SITGES, 18 de janer

La sequedad que, per falta de plujas, tenia enmalatits nostres sembrats, per ff ha deixat d'entrinistros així que 'ls hics d'aquest poble han acudit al Etern Pare, que no ens tenia de temps en sa memoria. Es de advertir que la pluja assahonadora y per tots desitjada, tingué lloch dilluns passat, ó siga un dia després d'haver començat el segon novenari de las suplicas. Välgam santa Tofulina! Y encare hi haurà qui no creguí en miracles sobre tractantes d' hics.

Jo m' hi jugo una butlla de deu rals contra una excomunió apostólica, que si al Rector se li acut semblant idea, organisant per exemple una bona professió al anar á perdre Cuba, avuy encore fira nostra. Que la plaga de cucas destructoras que anys anteriors eren Mahoma ens envíà com càstic no hauria fet de las sevas d'haverse beneficiat set ó vuit vegades el terme, com també haurien fugit ben depressa si el baf de vera verga hagués arribat fins elles y finalment, ens consta per *revelació divina* que 'la pedregada del any passat, fou deguda al presentiment que tenia l'Etern Pare de que nostre Rector escàndalizaria l'Iglésia en un dia tan respectat com es el dia dels morts.

Aré comprehend com hi ha persones que tant de bona fe vetllan pels interessos del poble y el gran zel de nostre Rector, qui sens entendre ni un borsell d'agricultura fa fruir la vinya del Senyor, sens altre pedregada qu' el dringir dels centimetres a las safatas.

SAMPEDOR, 19 de janer

Havent agotat tots els recursos certa horrida familia á causa de una interminable enfermetat, li fou precís de manar auxili á mossén Garrofa, el qual després de haber examinat la *fulla de serveys* de la família mendicant, era respongué que per obtenir la limosna corresponent era precís acudir al metge Dr. Mut (company de caciquisme) dant els despatxos al que tenia.

Mossén Garrofa: Els que 'están enterats de la placa que té instalada sobre la porta al lema: «Caritat al proxímit» ¿quins comentaris faran al observar semblants actes?

Vaja, qu'en el meu entendre li faria més pessa que dita placa la substituïssim per un'altra, que poch més o menys digués lo següent: «Aquí s'cumplen obra de immortal Calomarde.»

CAPELLADES, 23 de janer

El nostre mossén, sent president d'el Centre Catòlic d'aquesta vila, està indignat y fine treu foch pe 'ls caixals, perque l'element jove que prenha part en las funcions teatrals que se celebren a llur Centre, va cada diumenge á ballà.

Aquest mossén veyst que 'ls xícarers joves no feyan cas de lo que deya, els expulsé de 'l Centre, dihentos: Aneu al Infern ja que 's del vostre gust. Ja ho veu, sent cristià, no més las Hicas de Marfa el creuen, y aviat... ni aquestas el creuràn.

LA MORT DE UN CACICH

QUESTA vegada va de veras.

Després de una llarga sèrie de divagacions, de vull y no puch acabarme de decidir; després de haver estat esperant que sino en Silvela en Maura, sino en Maura l'Azcárraga reconeguissin el seuus meritis y serveys passats, com á prenda segura dels que podria prestar en el porvenir, al díumenge, desenganyant de tot, el famós Hereu Pantorriiles ha pres la resolució irrevocable de llicenciar á las sevas forsas.

Pocas eran las que li quedavan: no més que un escamot de ausiliars, qu'estaven apurant l'última collilla en el salons de la Diputació Provincial, ahont ell, en els seus bons temps, havia tingut á bé portarlos.

Pero s'apropia l' hora de la renovació bienal de la Corporació de la Província, y avants de que 'l just y legítim desdeny dels electors els retiriá á casa seva, D. Manuel ha tingut á né posar ff y coronament á sa carrera de cacich fracassat, procedint de una manera solemne á la ceremonia del seu llicenciamient.

No se li pot escatimar aquest trist consol. Que 'l disfruti si així li plan... y que las aygnas y 'ls ayres de Serdanyola li siguin propicis.

• • •

Se diu que l'Hereu Pantorriiles els deixarà en llibertat de anar-se'n al camp que més els agradi ó que millor els convingui.

No obstant, se proposa fels hi una sola y única recomenació: la de que siguin bons minyons, y que continuen prestant acatament á la santa causa de la religió y 'l trono.

Qui no tingui la boca seca trobarà escupina pera mullar 'ls ulls y fer veure que plora. Hi ha escomeses patéticas que requereixen las humitats llagrimals, y ha de ser una de las més humides la que prepara l'Hereu Pantorriiles, en l'últim acte de la seva vida política, avants de proferir aquells versos de reglament:

«Aquí dió fin el sainete
perdonad sus muchas faltas.»

* * *

¡Quí havia de creure may que l'omnipotent personatge que un temps dominava per complert á Barcelona; que tenia dintre del puny á la primera y més important de las provincias espanyolas, abont no 's movia una fulla sense 'l seu permís, ni 's fallava un plet sense la seva recomenació, ni 's feya un favor ó s'infiera un agravi sense la seva mediació, qui havia de creure may—repetim—que hagués de acabar casi sol, abandonat, descorassonat, intimament convensut de la seva impotència irremediable!

En distintas ocasions tractá de rehabilitarse, y sempre inutilment.

Li faltaren las classes neutras que ab més o menys decisió l'apoyavan; li faltaren els polítics poch escrupulosos que 'l cambi del seu apoyo li feyan el joch; li faltó sobre tot la varetà mágica que per operar tota mena de prodiges posavan en las sevas mans tots els gobrns de la monarquia.

Tot això que tenia y que de sopte li faltá s'ho endugué, aquella onada d'esperit públic que despertaren en l'opinió els grans desastres de las guerras colonials. El poble volgué tenir una intervenció directa en el nomenbrament dels seus representants, y 'ls tripi-jochs caciquistas hi eran de massa. Res tenia que fer l'Hereu Pantorriiles. El caciquisme sols podia subsistir á favor de la indiferència pública y 'l abandó dels drets polítics. Desde l'moment que 'l poble anava á votar resoltament, era completamente inútil que hi hagués qui 's prengués la pena de simularlas, omplint las actas en blanch, sempre á la mida del seu gust.

Y 'l quin facilitat va desapareixer tot aquell envolument que semblava per son aspecte una muntanya inenmovible... Els que 's creyan qu'era de pena dura s'agueren de convèncer de qu'estava format de pasta de bolado.

Las malícias del cacich se transformaren en la més ridícula de las impotencias.

* * *

Cantemli las absoltas, ja que després d'estar tant temps insepx, quan á la ff s'ha convensut de que ja casi pudia, se presta á que se li dongui definitiu enterrament.

Tal com ab ell succeixrà ab tota la clica dels caciquells d'Espanya qu'encare en molts punts quatenjan, sempre que 'l poble vulgui. Lo que s'ha fet á Barcelona, pot ferse á tot arreu empleant els mateixos medis. Que 'l ciutadà, emancipantse de tota tutela vergonyosa, 's decideixi á fer us dels seus drets: no 's necessita altra cosa.

Qui ab més èxit pot operar en aquest sentit es sense disputa 'l parti republicà.

Enemic declarat del régimen, y en sa consequència no volent ni necessitant res enterament dels gobrns de la monarquia, el parti republicà ha d'exercir una acció emancipadora del sufragi dels ciutadans.

Encare 'ls reaccionaris probarán de sustituir el caciquisme cayut, per un caciquisme de nou encuny aplicat á un metall d'estrafalaria aleació. Es per això que ja en las passades eleccions de diputats a Corts y posteriorment en las municipals tractaren de formar una monstruosa conxorrxa contra 'l parti republicà.

Cada cop que l'home pensa ab el trull que té al davant els bigots si li erissen y se li glassan las sanchs. —Tan tranquil que jo vivia, entre si va murmurant, y ara haver de barallarme com si d'u cada mitj quart...

Don Marcelo

Si voleu veure un politich aburrit y preocupat, contemplieu al gueto Azcárraga ab las riendes á la mà. Desde que fa de cotxero del länd del ministerial, jalló si que son apurcs, y faticats y mals-de-cap! ¡Pobre xupa-ciris!

A la seva edat, ivés en quins enredos l'han embolicat!

Jurantli que l'idolatra y que may el plantarà, en Maura va, xano xano, fentli 'l buyt al seu voltant. —Confíhi en mi—li diu sempre: jo sol me basto, ja ho sab... pero no li diu qu'e's basta per deixarlo en mitj del fanch.

¡Pobre embarca-quintos!

A la seva edat, ivés en quins enredos l'han embolicat!

En Romero no hi ha dia que no 'l fassi incomodar: ara 's nega á saludarlo, ara 'l tracta de babau, el dilluns li ofereix coses que li retira 'l dimars, d'aquí aquí 'l reb ab reganys... ¡Pobre xupa-ciris!

Una paraula de don Francisco era una sentència. Y la sentència de vegades era de mort. ¡Cóm las esperava, cóm las comentava la premsa las seves manifestacions trascendentalsíssimas!... En Romero Robledo ha dit això... En Romero Robledo ha dit allò... En Romero Robledo sembla que no està conforme ab la conducta del Gobern.

En Romero Robledo ha declarat que la situació no li inspira confiança...

Y raras vegadas fallava el seu diagnòstich implacable, fill de una experiència de un terc de segle y d'un ull clínic per cap altre igualat.

Els politichs l' admiraven, els Gobvens el temien, la multitud veyava en ell un atleta jamaç vensut, y era tan gran el seu crèdit, que bastava un mot del gall d' Antequera pera que tots els fronts s' abaxessin, y totas las portas, fins les més ben dauradas, s' obrisseren.

Si pactava ab un jefe de situació, era mirantlo per sobre la espalda y tractantlo de potència á potència.

—Diu que vosté está disgustat, don Francisco?

En Romero feya un gesto de olímpich desdony y murmurava, movent apena las seves dents mons truosa:

—Sí! ¡Horror dels horrors! Inmediatament comensavan las negociacions. Era precis desarmar al gran potètic.

—Parli, don Francisco: desarrugui'l seu front y digui ab tota franquesa qu' es lo que demana.

—Vull dugas carteras.

—Concedidas.

—Vull quatre direccions generals.

—Dònguils per sevas.

—Vull deu governs civils.

—Els tindrà.

—Vull trenta actas de diputat.

—No n' hi faltarà ni una.

Y l' *pasmó* d' Antequera, saborejant magestuosa, ment la fácil victoria, s' retirava ab estudiada calma al seu campament, mirantse á la multitud ab un ayre que semblava dirli:

—¡Eh! ¡Qué tal?... ¡Soch ó no soch l' amo?

Això era avans. Avuy...

Tres senmanas escassament han passat desde l' dia en que tot l' Espanya va enterarse de que don Francisco estava enfadat ab la situació.

—¿Per qué? ¿Qué li ha fet?

—Una picardia com un temple. L' *ex-politico* necessitava per un amich seu el govern civil de Sevilla, y l' ministre li ha negat.

—¡Ave María puríssima! Menuda catàstrofe se'n prepara! Don Francisco deu estar indignat...

—T'et una furia. Diu del Gobern totes las pestes imaginables, assegura que l' Azcárraga es un infelís incapàs de presidir un montepío y declara que si a Madrid tenen l' atreviment d' insistir en la seva negativa y l' govern de Sevilla no es al fi pel amich qu' ell recomana, hi haurà aquí un daltabax tan tremendo que l' tres més gros que de la situació quedara serà l' escapular de don Marcelo.

La opinió, en ansiosa expectativa, s' preparava á contemplar l' encarnissada lluya.

—El Gobern cedirà—deyan el més experimentats.

—Vaya si cedirà! anyadian els altres, arrastrats pel pare de aquests.

—Qualsevol se posa al davant de 'n Romerol

—Pobre de l' Azcárraga, si á tal osadía s' atrevís!

Y en efecte: el Ministeri s' ha rigut d' ell; l' Azcárraga ha tingut l' osadía de posar-se al davant de 'n Romero y l' govern civil de Sevilla, que don Francisco volrà que fos per un amich seu, ha sigut per un enemic.

—A qué's deu això? ¡Cóm s' explica aquest fenómeno, completament nou en las manipulacions de la política espanyola?

Molt senzillament: s' explica, dihen que l' paper Romero ha baixat tant y tant, que avuy fins s' atreix a plantarli cara un home tan manso y insignificant com el pobre general colocat per l' atzar en la presidencia del ministeri.

Més clar y més curt: que l' lleó d' Antequera, aquell lleó que avans s' empassava situacions y desfossava partits, avuy se contenta... ab tres pessetas.

L' arronsada de don Francisco, demostració eloquent de la seva espontosa decadència, es la nota del dia. A Madrid no s' parla de res més.

Sembia que l' home, calmat el seu arrebat y convensut de que l' Azcárraga en la qüestió del govern civil de Sevilla ni menos l' escuchaba, va anar á trobarlo.

—Confessi, don Marcelo,—va dirli—que me l' ha feta grossa.

—Cregui que ho sento; pero no hi hagut més remey que arreglarho aixís.

—Ja ho veig, pero... vamos, si al menos pera atenuar el xasco que m' clava, m' dongués una compensació...

—Si no s' tracta d' una cosa massa exagerada... Expliquis.

—Voldria que l' Estat realisés á Antequera, pel seu compte, certas obras que beneficiaran las meves propietats...

—¿Que importan molt?

—Cal Unas quantas mils pessetas.

—Vájissen tranquil.

Y l' endemà publicava una disposició ordenant que las obras que convenien á don Francisco s' verifiquessin pagant la nació y á tota pressa.

—A n' això ha descendit aquell home temible, aquell polítich de ferro, que avans apenas s' alsava de la cadira per un parell de carteras, ni otorgava benevolència á cap govern sino á canvi de trenta ó quaranta actas de diputat!...

Tot el seu prestigi, tot el seu renom [per un plat de llentitas!] ¡Quina barra!...

FANTÁSTICH

REPICHS

ha constituit en el districte de Sant Feliu de Llobregat una titulada Càmara agrícola, qu' en realitat no s' proposa pas ocupar-se de l' agricultura; però sí de la política reacciòaria.

La proba es que s'han apresurat á constituir-hi un número regular de carlins, clericals y perdigots. Aquests últims son els que aspiran á ser amos del tinglado. Els son així: quan se troben impossibilitats de presentar-se fent de regionalistes, se presentan *fent de càmara*.

—Y viva la decencial!

Telegrams de París y Londres donan compte de que l' partit terrorista de Sant Petersburg ha dictat sentència de mort contra'l Czar y tots els seus ministres.

A Russia hauria d' haverhi un refrà que digués així: «Més val sentència de mort que de terroristas.»

Perque las sentencias dels terroristas al revés de dels metges, se compleixen casi sempre.

A Sans s' efectuà diumenge la inscripció civil de un fill d' un apreciable corregidor, y l' señor Portela, governador interí, hi envia una secció de policia.

El Sr. Portela, per lo vist, vol deixar endarrera al seu jefe Sr. González Rothos en materia de prendre precaucions ab els republicans.

¡Quí sab! Potser tenia por de que la criatura nada de pochs días dongués el crit subversiu de ¡Visca la República!

La idea d' alsar un monument á n' en Martínez Campos segueix endavant sense trobar destorn. ¿Y cómo ha de trobarne cap en aquesta Espanya qual s' governants encara s' alimentan ab las garrofas del famós garrofer de Sagunto?

Perque l' únic merít que fa *monumentable* á don Arseni, es l' haverse sublevat contra'l govern. Altres que també ho feren ho pagaren ab la vida. O si s' aquí estan els oficials de Santa Coloma de Farnés y de Santo Domingo de la Calzada.

Per uns el sublevarse es un delicte; per altres una glòria.

La qüestió no està en sublevarse, sino en sublevarse y guanyar.

Y á la moral que l' estrellin contra una esquina del monument d' en Martínez Campos!

La Espanya pintoresca.

A Paradas (Sevilla) s' ha comés un robo per l' istil dels que's realisaven en els bons temps del clàssich bandolerisme.

Una partida de lladres detenen á un carruatge á tiros, sembrans el terror entre's passatgers, y després de ferlos baixar, els obligan á ajeure's boca terrosa, despallantlos tranquilment de tots els objectes de valor que portaven á sobre.

Els laborants de las puras tradicions espanyolas haurien de publicar un decret á la *Gaceta*, donant las gracies de R. O. als eminents artistas, que ab tant brillo y desembràs reproduheixen en ple sige xx els animats dramas de carretera, que tanta fama han valgut á la vella Espanya.

¡Procuréu conservar tot lo típic y genuí, y l' món enter, que avuy ens té mitj olvidats, tornarà á admirarnos!

La familia imperial, al comensar els successos, va fugir del Palau d' hivern, refugiantse en un barco.

May ab més rahó s' podrà exclamar: ¡Família imperial á l' aguya!

En aquesta la primera vegada que á Russia ha resonat el crit de ¡*Mori'l Czar!* sortint ayrat de milers y milers de bocas.

Es també la primera vegada que'l poble ha ultatjat els retrats del Emperador.

Havia de ser aixís.

Ni la sanch tornarà mai més á las venas del poble assassinat, ni l' amor y l' respecte á la familia imperial tornarà mai més al cor del poble rus.

Un periòdic anglès, que no s' distingeix certament per sas ideas radicals, condensa en el següent párrafo la seva impressió:

«Els soldats del Czar han exterminat á tiros á centenars de súbdits desarmats y indefensos. Un crim tan monstruós farà extremer d' horror y d' ira á tot el món civilitzat. Un crim tan monstruós converteix al despotisme rus en enemic no sols de sos propis soldats, sinó de tot el gènero humà.»

¿Qué'ls hi sembla aquesta mostra de gènero inglés?

—No es veritat qu' es molt aproposit per fersse'n un rus?

Passava'l gran duch Sergi, oncle del emperador, y un dels capitostos de la reacció, ficit en un cotxe, pels carrers de la capital. El poble amotinat el va reconéixer, obligantlo á baixar del carruatge.

Estava groch com un cadàver, se li van doblegar las camas, y caygutx postrat, demandant perdió.

El poble generós va tenirne prou ab aquella mostra d' humiliació y l' deixà marxar. ¡Qué' n' hauria tret de despedassarlo?

Alguna diferència hi te que haver entre la porpra y l' *pellington*, entre l' autocracia y la purria!

En Romero Robledo al tornar á Madrid va dir que venia sòrt, mut y cego.

De manera que dels cinch sentits corporals reconeixia que n' havia perdut dos: el de sentir y l' de veure.

Pero ab els tres restants ne te prou y massa. Mentre pugui ensumar, gustar y tocar, cap falta li fan la vista y l' oïdo.

Y en efecte, ja ha ensumat, ha tocat y ha gustat y fins tragat.

Li ha concedit el govern una subvenció de 285 mil

pessetas que li permetrà regar las seves hizendas malagueñas, y ab això s' ha donat per satisfet plenament y li ha passat l' enfado que tenia contra don Marcelo.

Afortunadament, el país no es sòrt, ni cego, ni mut, y exclama á coro:—¡Quina barra!

Dos dels principals agitadors del poble rus son *popes*, ó com si diguessim d' s capellans.

Fins en això han de ser originals els ex-súbdits del Czar.

Aquí el clero s' ha distingit sempre pel seu odio implacable á la llibertat. Si ha abandonat el calzer per empunyar el trabuch ha sigut sempre al servei de la reacció y l' absolutisme.

Per això'ls tiros li han sortit sempre per la culata, ferint principalment á la causa de la religió.

* * *

No sortirà tan descalabrida á Russia.

No pot sortirne havent qui s' apressura á posarla al amparo y al servei de la llibertat del poble.

S' ha de confessar que l' *popes* russos tenen més talent que l' ensotat espanyols.

A Cetina, poble d' Aragó, van aparéixer morts en una barraca, un carboner, la seva dona y tres fills.

El criminal, ó criminals, autors de tan terrible atentat deixaren junts als cadàvers un rötoli toscament escrit que deia així: «Castigo para que os acordéis.»

Com si l' morts haguessin de tenir memoria. Vaya uns xistes més batutros se gastan en aquella terra!

Els carrers de San Petersburg en els moments terribles de la lluita estaven completament nevats.

Sobre la neu va corre en abundancia la sanch del poble indefens.

El blanch y el roig haurien de ser els colors de la revolució moscovita, simbolisant la pureza y l' martiri.

Els que més s' han distingit en la inhumana represió, son els fantasmaus de caballeria nomenats cossachs, tropas mitj salvatges, que troben son millor plaer en la matanza.

Y's dona'l cas de que l' cossachs, que tant s' han lluhit en els carrers de Sant Petersburg, son els que han fet un paper més trist en la campanya de la Manduria. Allà es ahont havíen de mostrar la seva bravura. Desgraciadament per ells els projectils dels canons japonesos d' últim sistema corren més y son més expeditos que l' seus caballs.

EPIGRÀFES

En Mariano l' carreter tenia una filla guapa

y l' prior d' un cert convent

per novicia li cassava;

pujaven sovint á véurela

á dalt son pis dos beatas

per, ab bonas parautes,

sedurirla y conquistarla.

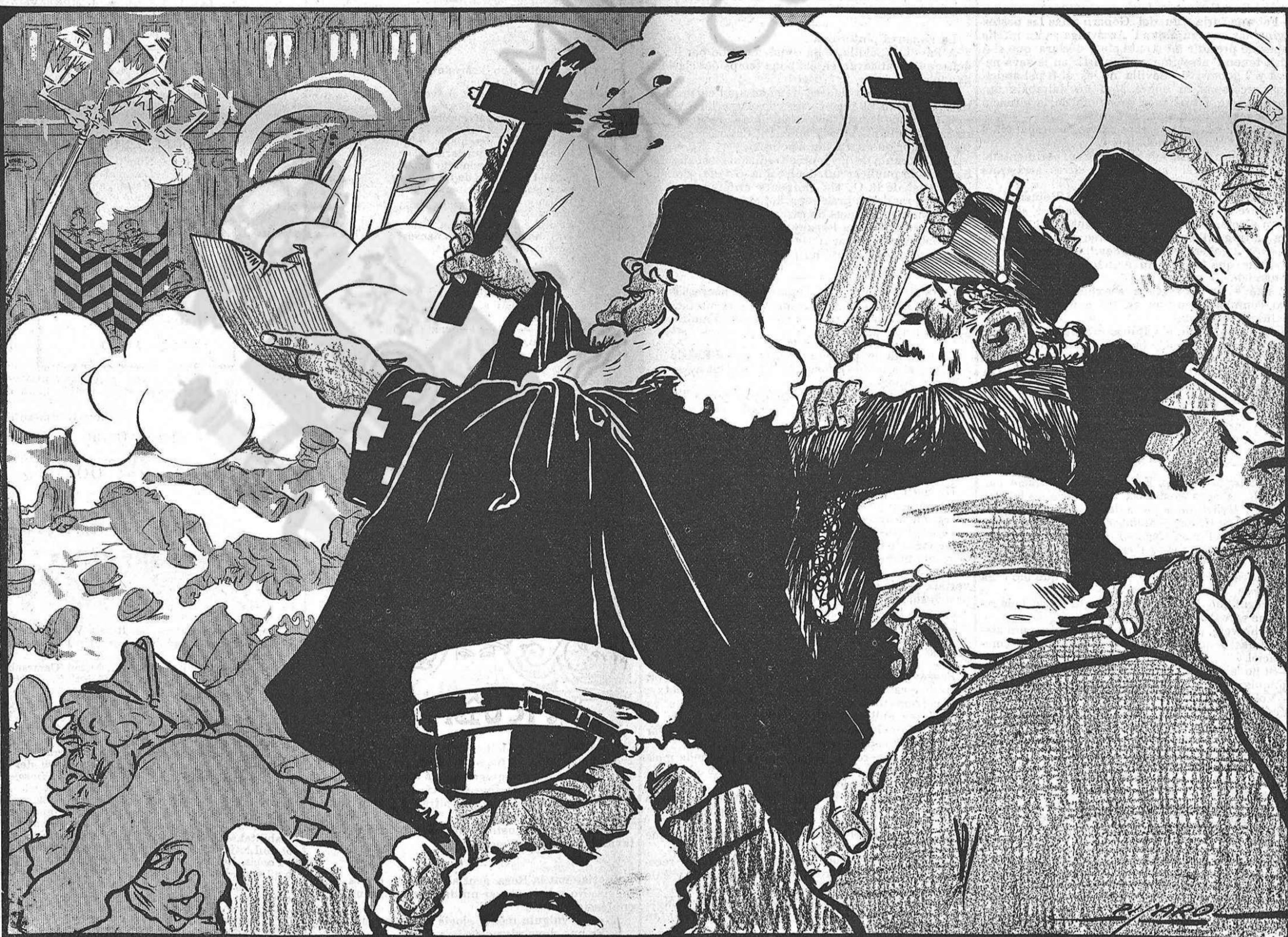
Per ff un dia l' bon Mariano

encés d' ira y ple de rabia,

Las «glorias» del autócrata rus

A Port-Arthur

A Sant Petersburg